

กรมการแพทย์
โรงพยาบาลรัฐอุตรดิตถ์

รูปแบบการดูแลผู้ป่วยยาเสพติด ที่มีภาวะแทรกซ้อนทางจิตร่วมกับก่อความรุนแรง ในชุมชนตำบล จังหวัดอุตรดิตถ์

ลลดา พลคะชา พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
กลุ่มงานวิชาการพยาบาล โรงพยาบาลรัฐอุตรดิตถ์

ความสำคัญและความเป็นมา

โรงพยาบาลรัฐอุตรดิตถ์ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข มีบทบาทสำคัญด้านการพัฒนาให้เกิดเครือข่ายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญของกรมการแพทย์ การพัฒนาระบบบริการในทุกกระดับ ให้มีมาตรฐานเป็นทางเลือกให้ผู้ป่วยได้เข้ารับการรักษาที่สถานบริการใกล้บ้านสามารถรับการรักษาได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งสามารถให้บริการได้ครบวงจรเป็นการลดต้นทุน อันส่งผลให้ผู้ติดยาและสารเสพติดมีคุณภาพชีวิตที่ดี จึงได้ประสานงานกับ คณะพยาบาลศาสตร์สาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช มหาวิทยาลัยสารคาม จัดทำวิชาการพยาบาลชุมชนดูแลผู้ป่วยติดยาเสพติด ที่มีอาการทางจิตเวชร่วมโดยชุมชนมีส่วนร่วม กรณีศึกษาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตำบล อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ เนื่องจากพื้นที่ตำบลตำบล มีปัญหาผู้ป่วยติดยาที่มีอาการทางจิตที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นจากปี 2560 จำนวน 2 คน เพิ่มเป็น 5 คน ในปี 2562 จำนวน 14 คน ในปี 2564 และจำนวน 9 คนในปี 2566 (โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตำบล, 2566) ตามลำดับซึ่งส่งผลกระทบต่อปัญหาในชุมชนอย่างมาก

วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษาเชิงปฏิบัติการรูปแบบ PDCA ผู้ป่วยมีอาการทางจิตเวชร่วมเข้าร่วมโครงการ 9 คน/อสม. 14 คน /ปกครอง 5 คน ได้เข้าร่วม ทุกครอบครัว รับการเยี่ยมบ้านกิจกรรมที่ได้ให้กลุ่มตัวอย่างคือ 1. การเยี่ยมบ้าน 3-4 ครั้งต่อเคส 2. การให้ความรู้เรื่องการเฝ้าระวังด้วย SMIV scan แนวทางการขอความช่วยเหลือ 3. การสื่อสารด้วยภาษากายและภาษาพูด 4. วิธีการคลายความเครียด 5. การเห็นถึงความสำคัญในการรับประทานทานยาอย่างต่อเนื่องเพื่อควบคุมพฤติกรรมของผู้ป่วย 6. มีการส่งต่อ case กับผู้ให้การบำบัดในพื้นที่ โดยให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ รพสต. รวมทั้งแนะนำแหล่งการให้บริการตามสิทธิการรักษา สถานบำบัดยาเสพติด สถานบำบัดจิตเวช ได้แก่ รพ. รัฐอุตรดิตถ์ รพ. จิตเวชราชนครินทร์อุตรดิตถ์ และข้อมูลขั้นตอนการส่งต่อให้แก่ญาติทราบ

ผลการศึกษา

- 4.1 จากการศึกษาอสม. 14 คน/ปกครอง 5 คน ได้เข้ารับการอบรมแนวทางการดูแลผู้ป่วยยาเสพติดและจิตเวชมีความรู้การดูแลผู้ป่วยยาเสพติดที่มีภาวะแทรกซ้อนทางจิตทุกคน
- 4.2 พัฒนารูปแบบผู้ป่วยติดยาเสพติดที่มีอาการทางจิตเวชร่วม พบว่า จำนวนทั้งหมดผู้ป่วย 9 คน มีการทำ หน้าที่ทำไป และสมรรถภาพทางจิตดีขึ้น 7 คน มีผู้ป่วย 2 คน กลับไปเสพยาและอาละวาด ทำร้ายข้าวของหลังจากนั้นทางทีมมีการส่งต่ออาการทางจิตแก่หัวหน้ารพสต. ทันทีหลังประเมินผู้ป่วยและครอบครัว การส่งรักษาที่โรงพยาบาลจิตเวชต่อ หลังจำหน่ายจะมีการวางแผนทำประชาคมดูแลต่อในชุมชนร่วมกับสหวิชาชีพและมีการลงเยี่ยมบ้านของทีมสหวิชาชีพทุก 2 สัปดาห์และมีการตรวจปัสสาวะเพื่อหาสารเสพติดด้วย

ข้อเสนอแนะ

- 5.1. พัฒนาและขยายผลรูปแบบการดูแลผู้ป่วยติดยาเสพติดที่มีอาการทางจิตเวชร่วมโดยชุมชนมีส่วนร่วมไปยังพื้นที่อื่น

